

[J. Chr. Jensen.]

Det alt afgørende i dette Spørgsmaal er, at den Kommission, der nedsættes, faar den rigtige sagkyndige og alsidige Sammensætning. Arkitektens Arbejde er, set ud fra et Samfundssynspunkt, meget betydningsfuldt. Han administrerer betydelige Dele af Samfundets Midler, idet de allerfleste Bygherrer mangler Sagkundskab, saaledes at de helt og holdent maa stole paa Arkitekten. Derfor har Samfundet, mener jeg, baade en Pligt og selvfølgelig ogsaa en Ret til at kræve en forsvarlig Uddannelse som Betingelse for at udøve dette vigtige Erhverv.

Men hvad kræves der i Dag for at udøve Arkitektvirksomhed? Simpelt hen slet ingenting. Enhver kan skrive sig som Arkitekt, tage et Nummer i Telefonbogen og udøve denne Virksomhed uden nogen som helst Uddannelse.

Jeg har før, naar jeg har talt om dette Spørgsmaal, paavist, at Samfundet paa næsten alle Omraader forlanger Bevis for en bestemt Uddannelse som Betingelse for at udøve et Erhverv. Paa Byggepladserne kan man ikke arbejde som Tømrer, som Snedker eller som Murer o. s. v., uden at man har gjort Svendestykke, det vil sige bevist, at man har uddannet sig i Faget. Men Arkitekten; altsaa Bygmesteren, kan træde ind i Erhvervet uden noget som helst Bevis for Uddannelse, uden nogen som helst Eksamen eller Certifikat.

Vi har Kunstakademiet, vil man sige. En æret Taler udtalte sig her i Dag om de store Professorkontorer i den nye polytekniske Læreanstalt, og jeg kom til at tænke paa, hvordan Forholdene er i Dag, paa Kunstakademiet, hvor en meget betydelig Del af Pladsen indtages af private Professorlejligheder, altsaa Beboelseslejligheder med Tegnestuer, medens Eleverne maa tage baade Toiletter, Køkkener og Trappegange i Brug. Naa, det skal jeg ikke komme ind paa, for hvis vi faar nedsat denne Kommission, kommer vi formentlig til et helt andet Resultat med Hensyn til de Spørgsmaal.

Vi har altsaa i Øjeblikket Kunstakademiet. Men jeg gør opmærksom paa, at det kun er en meget lille Del af Danmarks Arkitekter, som faar Afgang fra Kunstakademiet. Tidligere var det ca. 8 pCt. Procenttallet er vistnok gaaet lidt frem; men jeg tror ikke, jeg tager meget fejl, naar jeg siger, at i hvert Fald ikke 10 pCt. af samtlige danske Arkitekter faar Afgang fra Akademiet.

Man vil maaske saa sige: ja, men saa kan vi bare paabyde, at de skal have Aka-

demiuddannelse, og man vil maaske mene, at Sagen dermed var i Orden. Men det vilde den slet ikke være. Som Forholdene er i Øjeblikket paa Kunstakademiet, er Uddannelsen af Arkitekterne fuldkommen uforsvarlig. Man glider mere og mere bort fra den praktiske Uddannelse og gaar over til, at Studentereksamen med Matematik som Hovedfag er den naturligste Adkomst til Kunstakademiet og til Uddannelsen til Arkitekt. Naturligvis er det betydeligt lettere at blive Student end at blive Haandværker, det er ogsaa betydeligt hurtigere, og maaske ogsaa de paagældende mener, de er finere. Men det er slet ikke det afgørende. Den praktiske, tekniske Haandværkeruddannelse maa være Grundlaget for Arkitektuddannelsen.

Arkitektvirksomheden er fra Tidernes Morgen groet ud af Haandværket, og det er ikke rigtigt, at man saadan helt fornægter sit Ophav. Byggepladsen er det Element, Arkitekten skal arbejde i. Han maa kende de Folk, der skal lave det praktiske Arbejde, og som han selv skal arbejde sammen med, han maa have Begreb om Arbejdets Kvalitet. Han maa kunne bevæge sig paa et Stillads uden at risikere at dratte ned, han maa ogsaa uden at blive nervøs kunne gaa op ad Løbebroen, som det kaldes, i et Stræk fra Jorden op til Kippen, og mangfoldige andre Ting, som Byggepladsen nu engang rummer, maa Arkitekten lære at kende.

Men der er en Ting, der er lige saa vigtig. Det er Arkitektens Beskrivelse, som er Grundlaget for enhver Licitation. Men det er en selvfølgelig Ting, at naar Manden ganske mangler Forudsætninger for at forstaa Fagene og slet ingen Uddannelse har faaet, saa er den Beskrivelse, han leverer, ikke af en saadan Beskaffenhed, at Bygherren er tjent med at betale derefter. Og her har vi Grunden til de mægtige Ekstraarbejder, ikke mindst naar der er Tale om Statsarbejder. Jeg ved ikke, om det gælder endnu, men for Aar tilbage regnede de kongelige Bygningsinspektører med, at man maatte have 10 pCt. af Entreprisensummen til Ekstraarbejde; det vil sige, at hvis Entreprisensummen var 1 Mill. Kr., saa havde man Lov til at bruge 100 000 Kr. til Ekstraarbejde. Det er ganske urimeligt, men det kommer der ud af at anvende en Mand, som slet ikke har faaet haandværksmæssig Uddannelse. Alt det, jeg her har meddelt, kan ikke meddeles paa Akademiet.

Jeg har gjort disse Bemærkninger for at give Udtryk for min Opfattelse af Kommissionens Sammensætning, men jeg vil yderligere nævne nogle ganske enkelte af